

Bruksela, 14 marca 2025 r.
(OR. en)

6934/25

ENV 140
CLIMA 64
COMPET 141
IND 69
FIN 287
ENER 67

NOTA

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Komitety Stałych Przedstawicieli / Rada
Nr dok. Kom.:	6515/25
Dotyczy:	Środowiskowy wymiar paktu dla czystego przemysłu – Wymiana poglądów

1. Z myślą o ukierunkowaniu wymiany poglądów na wyżej wymieniony temat na posiedzeniu Rady (ds. Środowiska), które odbędzie się 27 marca 2025 r., prezydencja przygotowała załączoną notę i pytania do ministrów.
2. Komitety Stałych Przedstawicieli jest proszony o zapoznanie się z notą i pytaniami przygotowanymi przez prezydencję oraz o ich przekazanie Radzie w celu przeprowadzenia wymiany poglądów.

Środowiskowy wymiar paktu dla czystego przemysłu

– Wymiana poglądów –

Wprowadzenie

W konkluzjach z kwietnia 2024 r.¹ Rada Europejska zaapelowała o nowy ład na rzecz europejskiej konkurencyjności. Apel ten powtórzono w deklaracji budapeszteńskiej w sprawie nowego ład na rzecz europejskiej konkurencyjności, przyjętej przez unijnych przywódców w listopadzie 2024 r. 29 stycznia 2025 r., zgodnie z wytycznymi politycznymi na lata 2024–2029 oraz na podstawie ustaleń zawartych w raporcie Letty i w raporcie Draghiego, Komisja Europejska opublikowała komunikat pt. „Kompas konkurencyjności dla UE”². W komunikacie przedstawiono szereg inicjatyw służących zniwelowaniu luki innowacyjnej, opracowaniu wspólnego planu działania na rzecz dekarbonizacji i konkurencyjności oraz zmniejszeniu nadmiernych zależności i zwiększeniu niezależności energetycznej i bezpieczeństwa gospodarczego.

Opublikowany przez Komisję 26 lutego 2025 r. komunikat pt. „Pakt dla czystego przemysłu: wspólny plan działania na rzecz konkurencyjności i dekarbonizacji”³ jest jedną z inicjatyw przewodnich wymienionych w "Kompasie konkurencyjności dla UE". Celem paktu jest uczynienie UE konkurencyjnym i atrakcyjnym ośrodkiem produkcji poprzez promowanie czystych technologii i modeli biznesowych o obiegu zamkniętym.

Wspólny plan na rzecz konkurencyjności i dekarbonizacji

W czasach rosnących napięć geopolitycznych, powolnego wzrostu gospodarczego i konkurencji technologicznej UE musi pilnie przedstawić swojemu przemysłowi solidne uzasadnienie biznesowe dla inwestycji w dekarbonizację i zająć się wyzwaniem związanym z sektorem czystych technologii i sektorami energochłonnymi. Unijnemu celowi, jakim jest stanie się gospodarką neutralną dla klimatu do 2050 r., muszą towarzyszyć przewidywalne ramy działalności przemysłu, które zapewnią jego konkurencyjność i wzmocnią odporność gospodarczą.

¹ Dok. EUCO 12/24.

² Dok. 5785/25.

³ Dok. 6515/25.

W pakcie dla czystego przemysłu przedstawiono działania mające na celu przekształcenie dekarbonizacji w czynnik napędzający wzrost europejskiego przemysłu poprzez głębokie włączenie jej do polityki przemysłowej, konkurencji, gospodarczej i handlowej. Aby stworzyć uzasadnienie biznesowe, wskazano sześć czynników związanych z przystępnością cenową energii, rynkami pionierskimi, finansowaniem, obiegiem zamkniętym i dostępem do materiałów, rynkami światowymi oraz międzynarodowymi partnerstwami i umiejętnościami.

W odniesieniu do **przystępności cenowej energii** i w oparciu o plan działania na rzecz przystępnych cen energii⁴ w pakcie dla czystego przemysłu podkreślono między innymi znaczenie stosowania energii ze źródeł odnawialnych, promowania umów zakupu energii elektrycznej i kontraktów różnicowych oraz dalszego koncentrowania się na wydawaniu pozwoleń, w tym w przemyśle.

Aby stworzyć **silne rynki pionierskie** dla europejskich czystych technologii i produktów zdekarbonizowanych należy wprowadzić konkretne środki zarówno po stronie podaży, jak i popytu. Przemysłowe zarządzanie emisjami dwutlenku węgla może pomóc w dekarbonizacji procesów produkcji w sektorach przemysłowych, które są ważne dla gospodarki europejskiej, uzupełniając inne działania na rzecz dekarbonizacji. UE dysponuje już różnymi politykami mającymi wspierać wychwytywanie CO₂, w tym w ramach dyrektywy ETS⁵ i dyrektywy w sprawie CCS⁶. Ponadto, aby przyspieszyć realizację projektów dotyczących wychwytywania i składowania dwutlenku węgla, w akcie w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie⁷ wyznaczono unijny cel, którym jest osiągnięcie do 2030 r. rocznej zdolności magazynowania CO₂ wynoszącej 50 mln ton. Ustanowienie unijnych kryteriów jakości oraz procesów monitorowania i sprawozdawczości ma sprawić, że rozporządzenie w sprawie CRCF⁸ będzie zachęcać do inwestycji w innowacyjne technologie usuwania dwutlenku węgla. UE będzie jednak musiała znacznie zwiększyć wysiłki, by wykorzystać pełen potencjał technologii przemysłowego usuwania dwutlenku węgla.

⁴ Dok. 6601/25.

⁵ Dyrektywa 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiająca system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych w Unii oraz zmieniająca dyrektywę Rady 96/61/WE (Dz.U. L 275 z 25.10.2003, s. 32).

⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/31/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie geologicznego składowania dwutlenku węgla oraz zmieniająca dyrektywę Rady 85/337/EWG, Euratom, dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE, 2001/80/WE, 2004/35/WE, 2006/12/WE, 2008/1/WE i rozporządzenie (WE) nr 1013/2006 (Dz.U. L 140 z 5.6.2009, s. 114).

⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1735 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie ustanowienia ram środków na rzecz wzmocnienia europejskiego ekosystemu produkcji technologii neutralnych emisyjnie i zmieniające rozporządzenie (UE) 2018/1724 (Dz.U. L, 2024/1735, 28.6.2024).

⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/3012 z dnia 27 listopada 2024 r. w sprawie ustanowienia unijnych ram certyfikacji trwałego pochłaniania dwutlenku węgla, technik węglochłonnych oraz składowania dwutlenku węgla w produktach (Dz. U. L, 2024/3012, 6.12.2024).

Wdrożenie strategii na rzecz przemysłowego zarządzania emisjami dwutlenku węgla⁹ ma ułatwić rozwój **rynku wychwyconego dwutlenku węgla i trwałego pochłaniania dwutlenku węgla** i wesprzeć wykorzystywanie wychwyconego dwutlenku węgla w większej gamie produktów. W przyszłym akcie w sprawie przyspieszenia dekarbonizacji przemysłu zaproponowane zostanie dobrowolne oznakowanie intensywności emisji dwutlenku węgla dla produktów przemysłowych, począwszy od stali. Wraz z przeglądem ram zamówień publicznych zaproponowane zostaną również szczegółowe kryteria służące zwiększeniu popytu na rynku na produkty zdekarbonizowane: kryteria preferencyjnego traktowania produktów europejskich. Komisja rozpocznie również prace nad uproszczeniem i harmonizacją **metod rozliczania emisji dwutlenku węgla**, aby wesprzeć rozwój czystych produktów.

Transformacja w kierunku czystych technologii wymaga **znaczących inwestycji** i oprócz finansowania ze źródeł publicznych kluczowe znaczenie będzie miało uruchomienie kapitału prywatnego. Komisja proponuje utworzenie banku dekarbonizacji przemysłu, którego celem będzie uruchomienie 100 mld EUR w oparciu o środki pochodzące z istniejących zasobów Funduszu Innowacyjnego i dodatkowych dochodów z elementów systemu ETS, a także środki pozyskane z InvestEU i dobrowolne zasoby państw członkowskich. Finansowanie będzie przyznawane w procedurach zgodnych z zasadami konkurencji, w tym poprzez kontrakty na transakcje różnicowe dotyczące dwutlenku węgla, a równocześnie zapewniony zostanie sprawiedliwy rozdział wsparcia między państwami członkowskimi.

Skuteczny mechanizm dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂ (CBAM) jest niezbędny dla **ochrony unijnych sektorów objętych EU ETS** przed nieuczciwą konkurencją i zapewnienia **równych warunków działania** przy równoczesnym zachęcaniu do **wprowadzania opłat emisyjnych na świecie**. Po przedstawieniu wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie uproszczenia i wzmocnienia mechanizmu dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂¹⁰ w dalszej części 2025 r. przeprowadzony zostanie kompleksowy przegląd funkcjonowania CBAM podczas którego ocenione zostanie, czy należy rozszerzyć mechanizm na dodatkowe sektory i produkty rynku niższego szczebla, oraz rozważona zostanie kwestia ucieczki emisji w przypadku towarów wywożonych.

Cel paktu dla czystego przemysłu, jakim jest osiągnięcie dekarbonizacji przy jednoczesnym wzmocnieniu konkurencyjności, wymaga zapewnienia **przewidywalności regulacyjnych warunków działania przemysłu**. W związku z tym UE musi zadbać o to, by instrumenty, przepisy i finansowanie w dziedzinie środowiska były dobrze skonstruowane i zmieniane w sposób przewidywalny dla europejskiego przemysłu, tak aby chronić inwestycje i umożliwić długoterminowe planowanie biznesowe.

⁹ Dok. 6306/24.

¹⁰ Dok. 6609/25.

Obieg zamknięty jako podstawa dekarbonizacji

Przejsie na gospodarkę o obiegu zamkniętym nie tylko przynosi korzyści dla środowiska i wspiera dekarbonizację, ale może również **zmniejszyć zależność UE** od zewnętrznych dostawców surowców oraz poprawić przystępność cenową i dostępność podstawowych materiałów. Sektor recyklingu i regeneracji produktów w Europie rozwija się szybko – przewiduje się, że potencjał europejskiego rynku regeneracji produktów w ramach obiegu zamkniętego wzrośnie z obecnej wartości 31 mld EUR do 100 mld EUR do 2030 r. i pozwoli utworzyć 500 000 nowych miejsc pracy.

Niedawno **wprowadzono szerokie ramy regulacyjne** w celu zwiększenia obiegu zamkniętego i ułatwienia gospodarowania odpadami jako zasobem w Europie. Celem rozporządzenia w sprawie ekoprojektu dla zrównoważonych produktów¹¹ jest poprawa obiegu zamkniętego, charakterystyki energetycznej, możliwości recyklingu i trwałości produktów wprowadzanych do obrotu w UE poprzez ustanowienie wymogów dotyczących ekoprojektu, które mogą objąć niemal wszystkie produkty materialne. Ponadto w niedawno przyjętych przepisach dotyczących poszczególnych produktów, w tym w rozporządzeniu w sprawie baterii¹² i w rozporządzeniu w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych¹³, określono cele w zakresie obowiązkowej zawartości materiałów z recyklingu w odniesieniu do różnych materiałów, przy jednoczesnym zapewnieniu, aby produkty wprowadzane do obrotu w UE w wysokim stopniu nadawały się do recyklingu. W europejskim akcie w sprawie surowców krytycznych¹⁴ zawarto środki służące poprawie zbierania i recyklingu odpadów bogatych w surowce krytyczne. Jego uzupełnieniem jest niedawny przegląd rozporządzenia w sprawie przemieszczania odpadów¹⁵ służący znacznemu ułatwieniu transportu odpadów przeznaczonych do recyklingu w UE, a jednocześnie ograniczeniu wywozu odpadów poza OECD, aby zapobiec utracie cennych surowców wtórnych.

¹¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1781 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie ustanowienia ram ustalania wymogów ekoprojektu w odniesieniu do zrównoważonych produktów oraz zmiany dyrektywy (UE) 2020/1828 i rozporządzenia (UE) 2023/1542 i uchylenia dyrektywy 2009/125/WE.

¹² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1542 z dnia 12 lipca 2023 r. w sprawie baterii i zużytych baterii, zmieniające dyrektywę 2008/98/WE i rozporządzenie (UE) 2019/1020 oraz uchylające dyrektywę 2006/66/WE.

¹³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady 2025/40 z dnia 19 grudnia 2024 r. w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/1020 i dyrektywę (UE) 2019/904 oraz uchylające dyrektywę 94/62/WE.

¹⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1252 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby zapewnienia bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 i (UE) 2019/1020.

¹⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1157 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie przemieszczania odpadów, zmiany rozporządzeń (UE) nr 1257/2013 i (UE) 2020/1056 oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1013/2006.

Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym nadal utrudniają jednak **zatory na rynkach produktów i surowców o zamkniętym cyklu życia**. Konieczne jest zatem stymulowanie rynku poprzez zwiększenie zarówno podaży wysokiej jakości recyklatów, jak i popytu na surowce wtórne. W pakcie dla czystego przemysłu Komisja proponuje zajęcie się tą kwestią poprzez połączenie środków ustawodawczych – przyjęcie aktu w sprawie gospodarki o obiegu zamkniętym – z innymi inicjatywami, takimi jak ustanowienie centrum surowców krytycznych i międzyregionalnych centrów obiegu zamkniętego.

Pytania do ministrów:

- Czy uważają Państwo, że działania zaproponowane w ramach paktu dla czystego przemysłu mogą wystarczająco wesprzeć unijny przemysł, by utrzymał konkurencyjność i przeszedł na neutralność emisyjną? Czy uważają Państwo za konieczne jakiegokolwiek dodatkowe działania?
- W jaki sposób, Państwa zdaniem, Fundusz Innowacyjny i planowany banku dekarbonizacji przemysłu mogą się przyczynić do realizacji tych celów?
- Jakie wyzwania i bariery stoją wciąż na drodze do europejskiej gospodarki o obiegu zamkniętym? Czy istnieją luki w przepisach, które należy wyeliminować, aby zwiększyć ponowne wykorzystanie, regenerację i recykling oraz stworzyć dobrze prosperujący rynek produktów i surowców wtórnych?